

vincles

Alt Pirineu - Aran
Xarxa veïnal d'acompanyament

Vincles que compten

Diagnòstic territorial Alt Urgell

Coordina

Socis

Promotors

Col·laboradors

Finançat per la UE - Next Generation EU

Contingut

1.	INTRODUCCIÓ.....	2
2.	CONTEXT.....	4
3.	OBJECTIUS.....	9
4.	METODOLOGIA	10
5.	ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ I PRESENTACIÓ DELS RESULTATS.....	13
5.1.	MAPEIG DE RECURSOS.....	13
5.2.	OBSERVACIÓ NO PARTICIPANT	14
5.3.	QÜESTIONARI TANCAT	15
5.3.1.	Participació en el qüestionari	15
5.3.2.	La soledat no desitjada	16
5.3.3.	Participació comunitària i coneixement de l'entorn	18
5.4.	ENTREVISTA SEMIESTRUCTURADA.....	24
5.4.1	Bloc I. Activitat del recurs	24
5.4.2	Bloc II. Relació amb el col·lectiu específic	24
5.4.3	Bloc III. Dificultats i oportunitats del treball amb les persones grans	25
5.4.4	Bloc IV. Mecanismes de detecció i protocols de soledat no volguda	27
5.4.5	Bloc V. Treball en xarxa	28
5.4.6	Bloc VI. Iniciatives i treball comunitari	28
5.4.7	Bloc VII. Disposició a col·laborar	29
6.	CONCLUSIONS.....	30
7.	BIBLIOGRAFIA.....	31
	ANNEXES.....	32
	Annex I. Recursos de major impacte a la vida de persones grans.....	32
	Annex II. Model qüestionari tancat	38
	Annex III. Taula de persones entrevistades	46

1. INTRODUCCIÓ

La vegueria de l'Alt Pirineu-Aran, conformada per sis comarques d'alta muntanya (Alta Ribagorça, Alt Urgell, Cerdanya, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Vall d'Aran), presenta un índex d'envelliment d'un 166,7 i un índex de sobre envelliment d'un 18,9 (IDESCAT, 2023). Aquest es troba per sobre de l'índex d'envelliment de Catalunya (136,9 i 16,8 respectivament) (IDESCAT, 2023). També és la vegueria amb més llars unipersonals de tot Catalunya, una de cada tres unitats familiars està formada per una sola persona. Aquestes dues circumstàncies, entre d'altres, poden contribuir a que una persona pateixi soledat no desitjada. Per evitar-ho, és important reforçar les connexions comunitàries, creant vincles socials forts i facilitant que tothom se senti ben acompanyat i pugui contribuir de manera significativa a la seva comunitat. És per això, que neix el projecte Vincles Alt Pirineu-Aran com a xarxa d'acompanyament i d'activació comunitària de la vegueria de l'Alt Pirineu i el territori de l'Aran.

Vincles Alt Pirineu-Aran és un projecte liderat per la Fundació iSocial en partenariat, entre altres, amb la Fundació Integra Pirineus, el Consell Comarcal de l'Alt Urgell i el Consorci d'Atenció a les persones de l'Alt Urgell, i que compta amb el suport del Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya, per mitjà dels fons europeus Next Generation (NGEU), la Diputació de Lleida i la Fundació La Caixa.

En aquest informe es presenta el diagnòstic qualitatiu del projecte Vincles Alt Pirineu-Aran a la comarca de l'Alt Urgell, elaborat per la Fundació Integra Pirineus i amb la col·laboració de l'equip bàsic d'atenció a les persones de l'Alt Urgell.

La iniciativa té com a objectiu fomentar la detecció precoç i prevenció de situacions de soledat no desitjada de les persones grans de la comarca de l'Alt Urgell. A més, pretén contribuir a estendre la cultura de cures a la comunitat, posant el focus en l'atenció a les persones grans, sensibilitzant sobre la situació i la importància de la cura mútua. També està prevista la implementació d'un suport tecnològic que faciliti la detecció de les situacions de soledat no desitjada i centralitzar les accions empreses.

El present diagnòstic pretén descriure la realitat de les persones grans en situació de soledat no volguda de l'Alt Urgell. Entenem per situació de soledat no desitjada, quan **una persona se sent sola i aïllada de la societat**. El fet que una persona visqui sola o realitzi activitats sola no implica obligatòriament que senti soledat o que es senti socialment aïllada. De la mateixa forma que no es pot considerar, a priori, que una persona que viu acompanyada o que realitza activitats i participa en la comunitat no pugui sentir-se sola.

La soledat i el sentiment de buit existencial és una vivència real, que cada vegada afecta a més persones de la nostra societat. Aquesta situació s'agreuja en l'etapa de la vellesa, moment vital on la xarxa social sol ser més limitada, i pot arribar a ser més preocupant en aquelles persones grans que viuen en entorns rurals caracteritzats per la despoblació i la dispersió territorial.

Estudis associen la soledat i la manca de relacions socials a un augment del risc de malalties cardiovasculars, diabetis, deteriorament cognitiu, demència, depressió, ansietat i suïcidi (Mikton et al., 2021).

Amb la finalitat de conceptualitzar la soledat, a continuació es mostra una imatge que resumeix el seu caràcter multidimensional, a partir de les dades i nocions desenvolupades per diferents autors de la matèria, recollides al document publicat per Adinberri Fundazioa "Estrategia de Gipuzkoa ante las soledades (2022 – 2026):

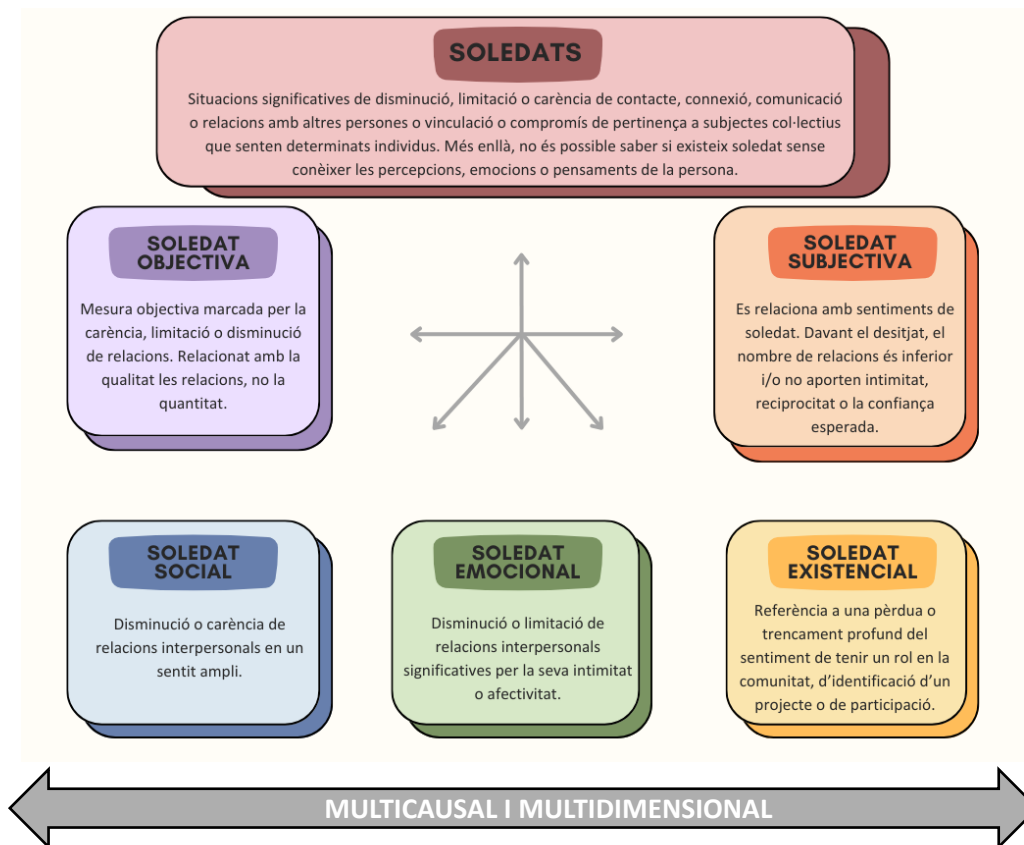

Figura 1. Conceptualització de la soledat. Font: elaboració pròpia a partir de Schoenmakers (2013), Sancho et al. (2020) i Fernández et al. (2021), citat en "Estrategia de Guipuzkoa ante las soledades (2022-2026)" – Adinberri Fundazioa.

Per abordar les situacions de soledat no desitjada de les persones grans és fonamental **comptar amb la col·laboració de la comunitat**. Activar les xarxes comunitàries facilita

Explorar aquests recursos comunitaris i les seves interaccions ens brindarà una percepció sobre la solidaritat a la ciutadania, la rellevància de la comunitat i el suport mutu que proporciona als seus membres. En contextos rurals i de muntanya, com és el cas de l'Alt Urgell, es destaca l'arrelament de la cura comunitària, on els veïns i veïnes gestionen i resolen les necessitats en resposta a problemes.

L'Alt Pirineu-Aran concentra algunes de les comarques més sobre envellides de tot Catalunya, ubicant-se clarament per sobre la mitjana catalana i amb una tendència creixent. Es tracta, a més, de la vegueria amb un índex més alt de llars unipersonals, amb una tercera part del total. En aquest apartat s'exposen les principals característiques de la comarca de l'Alt Urgell i els seus municipis.

Pel que fa a l'orografia, parlem d'una comarca de caire abrupte. La seva dispersió avarca un conjunt de valls orientades de nord a sud, amb cims per sobre els 1.000 metres d'altitud, la qual cosa dificulta l'accés i la mobilitat entre aquestes.

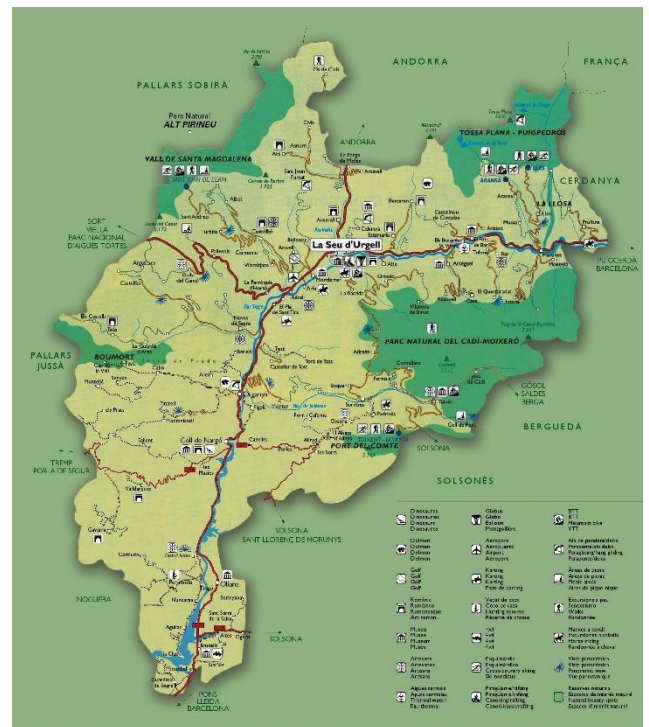

Figura 2. Plànol de l'Alt Urgell. Font: www.laseu.cat/turisme/plànols.

Convé ressaltar que la carretera principal que travessa la comarca és molt important, ja que proporciona l'única via d'accés limítrofa que té l'estat Espanyol amb el Principat d'Andorra (Figura 2). Així doncs, la major part de municipis concentren el nucli de població i els seus comerços al voltant de la carretera principal.

Pel que fa a l'activitat econòmica a la comarca, tradicionalment pertany a l'agricultura i a la ramaderia. No obstant, el sector terciari ha anat guanyant pes a la comarca en la última dècada. S'ha de tenir en compte, però, que la principal activitat econòmica del Principat d'Andorra és el sector turístic. Això, provoca què hi hagi un gran volum de treballadors transfronterers, que es desplacen cada dia a treballar al Principat i per consegüent, la capital de la comarca concentra un gran nombre de residències "dormitori". La qual cosa passa de manera similar dins la mateixa comarca, la major part de la població treballa a la capital, per tant, molts municipis esdevenen també "pobles dormitori".

L'Alt Urgell està formada per 19 municipis i 126 nuclis. Durant el 2023 la comarca de l'Alt Urgell ha arribat als 20.762 habitants, amb una població de 65 anys i més del 22,17% (Idescat, 2023). La comarca presenta un Índex d'envelliment de 177,9 i un Índex de sobre envelliment de 19,3 (Taula 1). Té una densitat de població de 14,3 habitants per quilòmetre quadrat i una superfície de 1.447,46 km² d'extensió (Idescat, 2023).

La major part de la població és concentra a la capital de comarca, la Seu d'Urgell amb un total de 12.479 habitants, dels quals 6.083 son homes i 6.396 dones (Idescat, 2023).

D'altra banda, el segon municipi més poblat és Oliana, amb 1.860 habitants que es concentren al nucli principal del municipi. I el tercer

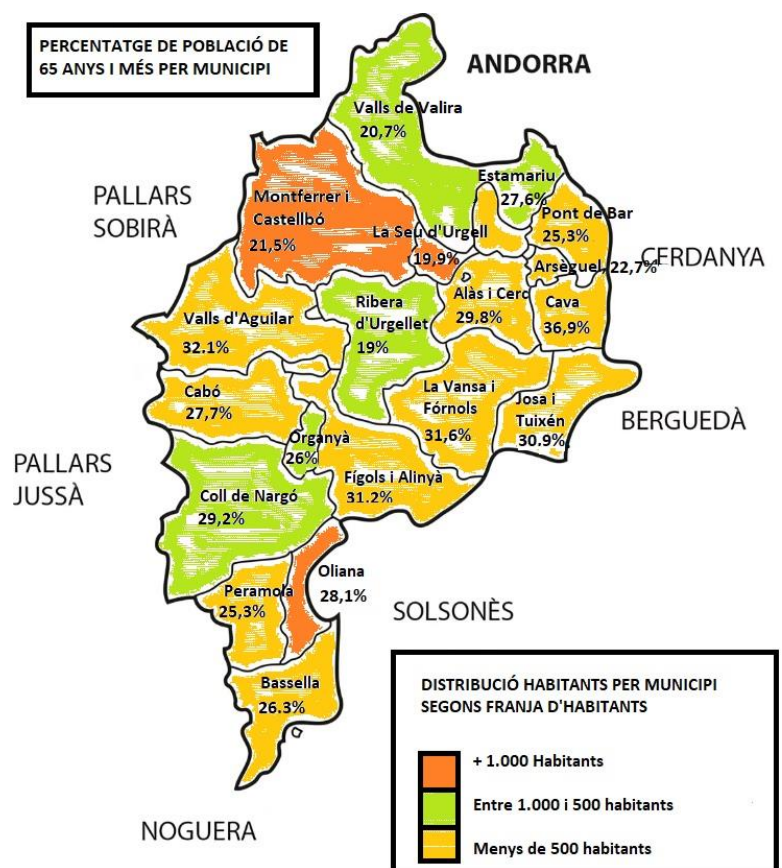

Figura 3. Distribució geogràfica d'habitants segons la franja d'edat i segons municipi. Font: Dades extretes de IDESCAT (2023), elaboració pròpia de la figura.

municipi més poblat és Montferrer i Castellbó amb 1.093 habitants, 585 homes i 508 dones. Aquest últim compren la major extensió (176,7km²) i la major disseminació d'habitants de la comarca. Tal i com s'observa a la figura 3, la resta de municipis es poden classificar en dos grans grups, els què comprenen entre 1.000 i 500 habitants (Ribera d'Urgellet, Organyà, Valls de Valira i Coll de Nargó) i els que tenen menys de 500 habitants (Peramola, Alàs i Cerc, Valls d'Aguilar, Fígols i Alinyà, Bassella, la Vansa i Fórnoles, Pont de Bar, Estamariu, Josa i Tuixén, Cabó, Arsèguel i Cava). (Figura 3)

Segons l'estudi d'envelliment pel Pla d'envelliment quilòmetre zero a la comarca de l'Alt Urgell (2023), al 2022 per cada 100 joves hi havia 186 persones més grans de 65 anys. No obstant, s'argumenta que tot i haver dos decreixements importants l'any 2000 i 2005, l'índex de forma moderada ha seguit creixent. Pel que fa a l'índex de sobre envelliment o longevitat l'evolució ha estat d'increments continus i els darrers anys sembla que s'estabilitza (Diagnosi de la situació de la gent gran a la comarca de l'Alt Urgell, 2023).

Entre municipis s'observen algunes diferències significatives respecte l'envelliment. Així mateix, tal i com s'observa a la taula 1, els municipis més envellits son els següents: En primer lloc, cal destacar Cava, un **36,96%** de la seva població té 65 anys i més. En segon lloc, les Valls d'Aguilar, presenta un **32,13%** de la població de 65 anys i més. En tercer lloc, la Vansa i Fórnoles té un **31,67%** de la seva població de 65 anys i més. I en quart lloc, cal destacar Fígols i Alinyà amb un **31,25%** de la seva població de 65 anys i més. No obstant, si ens fixem en l'índex d'envelliment el municipi de la Vansa i Fórnoles (**633,3**) presenta l'índex més elevat seguit de Cava (**566,7**). Finalment, a la resta de municipis, el percentatge d'habitants de 65 anys i més oscil·la entre el **19%** i el **30%**. (Taula 1)

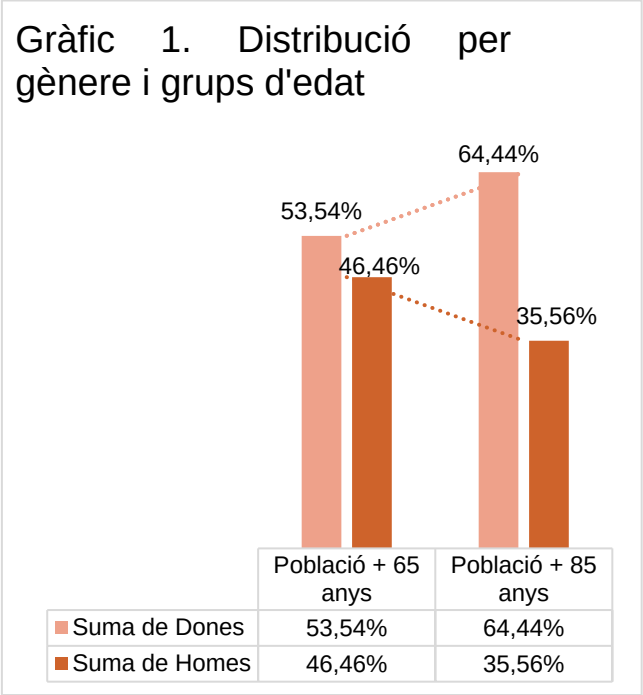
En general, els municipis amb menys població (- de 500 habitants), presenten un major nombre de persones grans respecte el seu total de població. L'índex de sobre envelliment és proporcional a l'índex d'envelliment i generalment segueix el mateix patró en relació a la proporció entre nombre de població i percentatge de persones grans. No obstant, cal destacar que el municipi de Ribera d'Urgellet presenta l'Índex de sobre envelliment més elevat (**23,6**), tot i ser un municipi de més de 500 habitants i amb un percentatge de gent gran d'un **19%**. (Taula 1)

Municipis de l'Alt Urgell	Total d'habitants (2023)	% 65 anys i més (2023)	Índex d'envelliment (2023)	Índex de sobreenvelliment (2023)
Alàs i Cerc	325	29,85%	225,6	15,5
Arsèguel	79	22,78%	150	22,2
Bassella	220	26,36%	252,2	19
Cabó	101	27,72%	280	17,9
Cava	46	36,96%	566,7	17,6
Coll de Nargó	558	29,21%	271,7	17,2
Estamariu	134	27,61%	264,3	16,2
Fígols i Alinyà	256	31,25%	400	22,5
Josa i Tuixent	126	30,95%	354,5	15,4
Montferrer i Castellbò	1093	21,50%	153,6	11,9
Oliana	1860	28,12%	241	16,6
Organyà	799	26,03%	231,1	19,2
Peramola	343	25,36%	217,5	18,4
Pont de Bar	162	25,31%	205	22
Ribera d'Urgellet	937	19,00%	140,2	23,6
La Seu d'Urgell	12479	19,91%	154,3	20,7
Valls d'Aguilar	277	32,13%	423,8	14,6
Valls de Valira	787	20,71%	156,7	18,4
Vansa i Fórnols	180	31,67%	633,3	22,8
Total comarcal	20762	22,17%	177,9	19,3

Llegenda			
			1.000 habitants o més
			Entre 500 i 1.000 habitants
			Menys de 500 habitants
			Xifres més altes

Taula 1. Dades demogràfiques de la població dels municipis de la comarca de l'Alt Urgell. Font: Dades extretes de IDESCAT (2023), elaboració pròpia de la taula.

Les diferències en qüestió de gènere son notables. Tant en la població envellida com en la població sobre envellida, en general hi ha més nombre de dones que d'homes. Així mateix, podem observar una relació directament proporcional entre el gènere i l'edat.

Font: Dades extretes de IDESCAT (2023), elaboració pròpia del gràfic.

La diferència entre homes i dones a mesura que augmenta l'edat és més alta. Així doncs, a l'Alt Urgell les dones envelleixen més que els homes i aquesta proporció es veu accentuada en la població sobre envellida (Gràfic 1).

En conclusió, l'Alt Urgell és una comarca emmarcada en un entorn rural i de muntanya, la qual cosa dificulta l'accés als serveis i recursos dels que disposa el territori. Té una dispersió geogràfica força significativa i la major part de l'oportunitat laboral es concentra a la capital, la Seu d'Urgell i al país veí, el Principat d'Andorra. Fer que promou els pobles "dormitori", on hi ha molt poca activitat diürna. Pel que fa a l'envelliment, presenta un percentatge notable de gent gran (**22,17%**) respecte el total d'habitants i un índex d'envelliment elevat (**177,9**), el qual es troba per sobre l'índex d'envelliment de Catalunya (**136,9**), (Idescat, 2023). Respecte les diferències de gènere s'observa una relació directa amb l'edat, ens trobem lleugerament amb més presència de dones envellides (el **53,4%** de la població de 65 anys i més són dones) i més accentuada en el sobre envelliment (el **64,44%** de la població de 85 anys i més són dones, gràfic 1). Totes aquestes variables ens donaran molta informació a l'hora d'estudiar i proposar una intervenció relacionada amb la soledat no volguda en les persones grans, ja que la seva influència no passa desapercibuda.

3. OBJECTIUS

A la taula que es mostra a continuació s'exposen els objectius i els eixos transversals de la diagnosi del projecte:

OBJECTIU GENERAL		Conèixer les característiques dels municipis de la comarca, la tipologia i funcionament dels recursos, a més de les dinàmiques comunitàries existents, obtenint així una visió global de les connexions generades entre tots ells.
OBJECTIUS ESPECÍFICS	IDENTIFICAR	Les xarxes comunitàries formals i no formals rellevants per les persones grans en cada municipi i, específicament, per a les persones grans en situació de soledat no desitjada.
		La sensibilitat d'aquestes xarxes i la vinculació que tenen amb les necessitats de cada persona gran en situació de soledat que resideix a la comarca.
		Les necessitats que aquests recursos observen en les persones grans que viuen soles en el seu municipi.
		La relació entre els diferents recursos comunitaris identificats i les dinàmiques existents entre els mateixos.
		Les debilitats dels recursos de la zona que interfereixen en l'adequada identificació i resposta d'aquesta necessitat.
		Les bones pràctiques observades en relació a les persones grans i les futures propostes per a millorar la situació.
		La capacitat d' implicació dels i les agents de la comunitat en la detecció de les necessitats de les persones majors de 65 anys que viuen soles.
Eix transversal: activació comunitària. Permet la recollida d'informació senyalada, i també possibilita la creació d'un context favorable per a les intervencions comunitàries que es pretenen dur a terme posteriorment.		

Taula 2. Objectius del diagnòstic. Font: elaboració pròpia.

4. METODOLOGIA

La metodologia utilitzada ha estat essencialment participativa, basada en la combinació d'agents (polítics, tècnics i socials) i formats presencials i no presencials, per afavorir la participació en funció de la disponibilitat professional, familiar i personal de cada participant.

A continuació podeu observar una imatge resum del recorregut metodològic que s'ha utilitzat per a l'elaboració del diagnòstic:

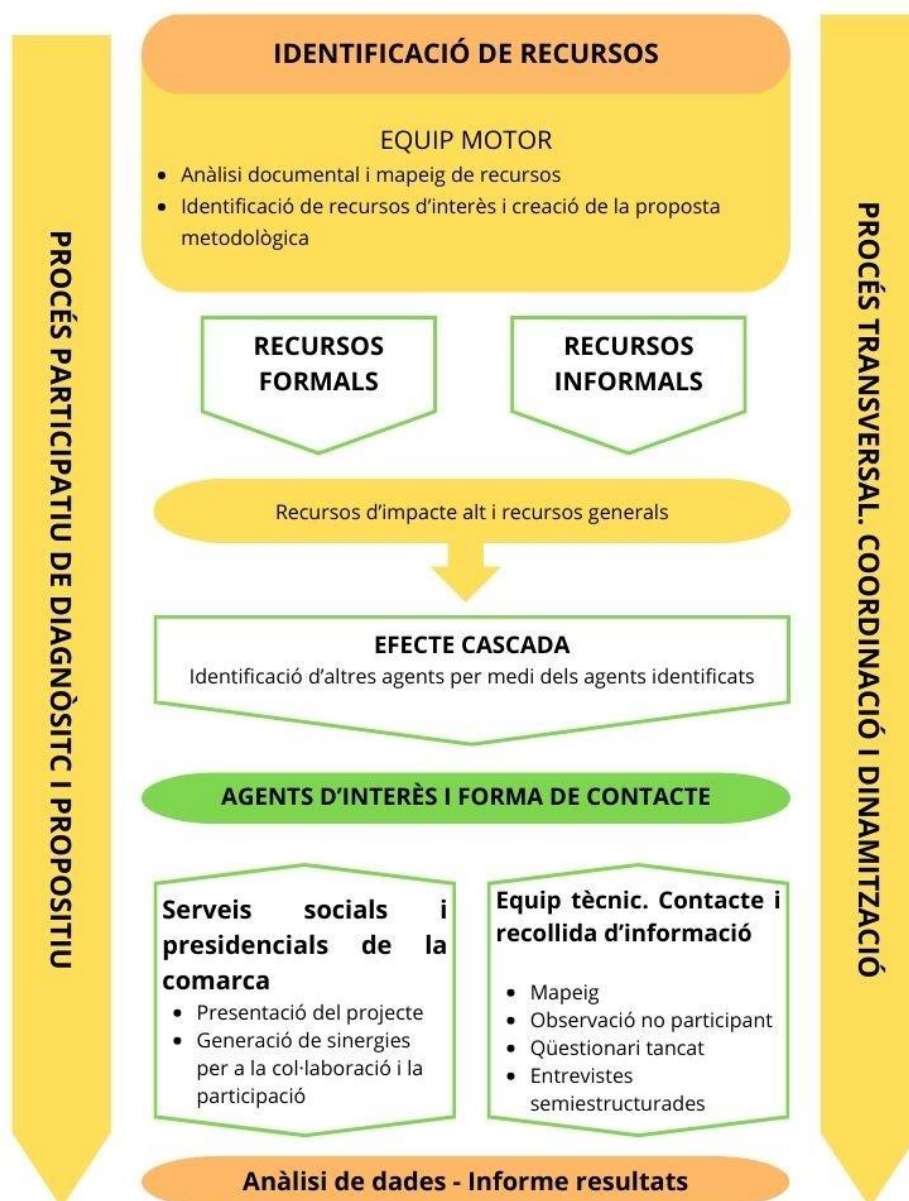

Figura 4. Itinerari metodològic per a l'elaboració del diagnòstic. Font: elaboració pròpia.

Principalment, s'han utilitzat les següents eines diagnòstiques:

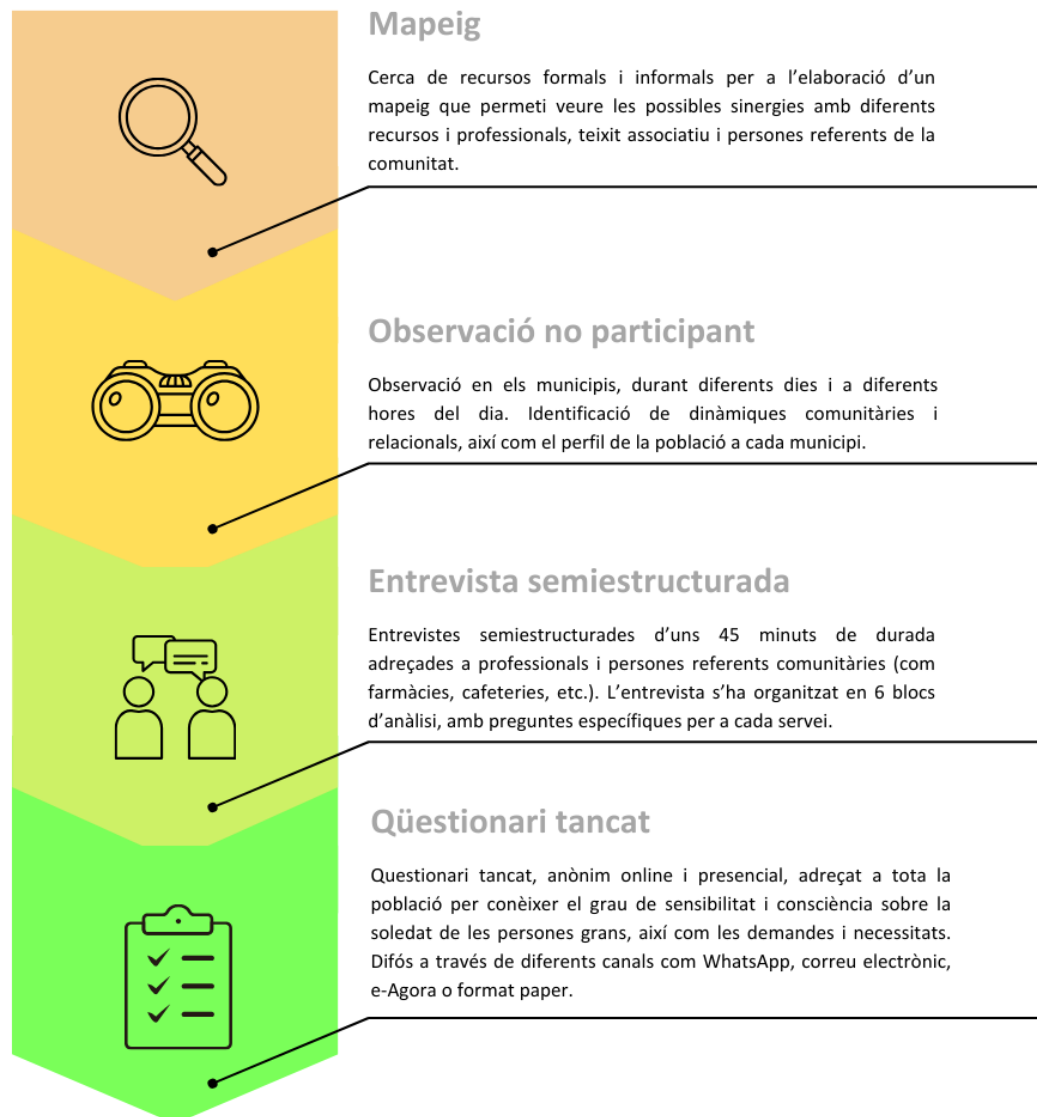

Figura 4. Eines utilitzades per la recollida d'informació. Tècniques qualitatives i quantitatives. Font: elaboració pròpia.

Per altra banda, en la següent taula es recull el nombre d'accions i de persones implicades en cada una de les eines diagnòstiques abans detallades, així com l'àmbit de la seva procedència.

TIPUS D'EINA	NOMBRE D'ACCIONS/PERSONES PARTICIPANTS	ÀMBIT
Qüestionari tancat (format online i en paper)	130	Ciutadania
Entrevista semiestructurada (telefòniques i presencials)	20	Professionals i persones referents comunitàries
Observació no participant	S'han dut a terme un total de 16 accions d'observació en total, a diferents municipis de la comarca.	

D'aquesta manera, una vegada exposat el procés diagnòstic, es passa a detallar els resultats obtinguts de més rellevància.

5. ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ I PRESENTACIÓ DELS RESULTATS

En aquest apartat, es presenten els resultats més rellevants del procés d'anàlisi del diagnòstic realitzat, a partir de les eines i tècniques descrites en els apartats anteriors.

5.1. MAPEIG DE RECURSOS

A la taula de l'annex I, es recullen els recursos que tenen major impacte en la vida de les persones grans a la comarca de l'Alt Urgell.

En l'elaboració del mapeig de recursos, s'ha comptat amb l'eina de Google Maps per a fer la geolocalització. A més, s'ha contactat amb els agents i recursos de la zona per a contrastar que, efectivament, es tractessin d'espais o recursos d'influència i també es va fer una comprovació in situ dels locals o espais dels quals es dubtava la seva activitat.

Tot seguit, s'ha fet una classificació dels espais i recursos en diferents àmbits

Els espais de major interès i major impacte per a les persones grans es poden classificar en diferents grups:

- **Salut** (consultori, CAP, hospital, farmàcies, centres de rehabilitació...)
- **Recursos comunitaris** (serveis socials bàsics, serveis d'assistència domiciliar, projectes d'acompanyament d'entitats del tercer sector, bancs de productes per a la mobilitat)
- **Oci i cultura** (associacions de jubilats actives, casals socials, sobretot activitats Inter generacionals en dies festius)
- **El comerç i la restauració** (supermercats, bars i restaurants)
- **Serveis religiosos** (Mossens i misses en les esglésies dels pobles)
- **Seguretat** (policia local, mossos d'esquadra i facilitats arquitectòniques)
- **El transport** (accessibilitat als recursos en municipis i pobles més allunyats)

Convé ressaltar que, la distribució dels recursos i espais varia en cada municipi, sent els municipis amb més població els que disposen d'un major nombre d'aquests. Tots aquests àmbits son molt importants per la comunitat en general, i no només s'ha de tenir en compte si existeix el servei, també si és accessible per a tothom.

5.2. OBSERVACIÓ NO PARTICIPANT

L'observació no participant ha consistit en atansar-se a diferents espais durant diverses hores i dies arreu de la comarca per tal de poder recollir informació sobre les dinàmiques del col·lectiu i la seva relació amb la comunitat.

S'ha fet un total de 10 accions d'observació al municipi de Montferrer i Castellbò, a més, d'una observació transversal a altres municipis com Ollana, Coll de Nargó, Peramola, Alàs i Cerc, Valls de Valira i Valls d'Aguilar.

Primer, convé ressaltar que cada municipi té les seves característiques específiques en quant a nombre de recursos, orografia i activitat diürna.

D'una banda, en el municipi de Montferrer i Castellbó, s'ha observat que durant el dia hi ha molt poca activitat, pro en canvi a la tarda hi ha diverses activitats al seu nucli i disposen d'un supermercat, farmàcia i d'activitats físiques municipals. No obstant, es tracta d'un municipi de gran extensió amb l'afegit d'una orografia bastant abrupta, la qual cosa dificulta molt l'accés de les persones grans a poder participar en les activitats i a utilitzar els recursos que hi ha al municipi.

En canvi, en municipis com Coll de Nargó s'observa més activitat diürna. Cal destacar que accedir al nucli del municipi és menys difícil i els recursos es concentren al centre del poble, també hi ha més espais d'oci (restauració i associació de jubilats). En aquests espais és on trobes les persones grans fent la xarrada i compartint amb la comunitat. No obstant, els pobles més allunyats dins el municipi tenen dificultats per desplaçar-se al nucli.

D'altra banda, si ens fixem en municipis amb nuclis més poblats i amb més recursos, com Ollana i la Seu d'Urgell observem que hi ha molta activitat diürna, trobes persones grans als passeigs i places fent petar la xarrada, activitats més dirigides des dels casals d'avis i associacions.

Així doncs, l'observació no participant evidencia que l'activitat de la gent gran depèn molt dels espais i l'accessibilitat a aquests. Pel que fa al gènere, en general els homes freqüenten més els espais de trobada en bars, restaurants i casals de jubilats. Les dones en canvi, generalment freqüenten més espais com la perruqueria i altres comerços.

5.3. QÜESTIONARI TANCAT

És important destacar, que el qüestionari tancat ha estat una eina diagnòstica molt potent, ja que ens ha permès recollir l'opinió de la població respecte l'abordatge de la soledat no volguda i ens ha ofert una visió més qualitativa de la comunitat.

S'ha convidat a participar, d'una banda, a través de la difusió via WhatsApp i altres canals amb la col·laboració dels Ajuntaments de cada municipi. I d'altra banda, presencial en diferents espais on podíem trobar el col·lectiu de gent gran. També se n'ha fet difusió a través de les xarxes socials de entitats de la comunitat i particulars.

El qüestionari consta de 13 ítems, 10 dels quals són preguntes tancades i 3 permeten aportacions més extenses en relació a formes d'actuació, recursos i suggeriments (annex II). Les preguntes avaluen tres indicadors per a l'abordatge de la soledat no volguda: Sensibilització sobre la soledat no volguda, coneixement de l'entorn i la participació comunitària.

5.3.1. Participació en el qüestionari

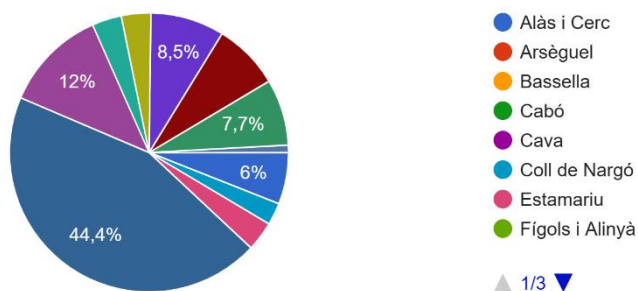
Han participat al qüestionari 130 persones, d'aquestes un 90% (117 persones) resideix i/o treballa a l'Alt Urgell i un 10% no (13 persones). Aquestes últimes no han pogut respondre el qüestionari, ja que per tal de tenir una mostra representativa de la realitat del territori, residir o treballar a l'Alt Urgell ha estat una condició per a poder aportar l'opinió.

Pel que fa al perfil de les persones enquestades, un 92,3% ha respòs el qüestionari com a ciutadà i un 7,7% com a professional que treballa directament amb gent gran.

La participació respecte el municipi de residència ha estat la següent:

A quin municipi vius?

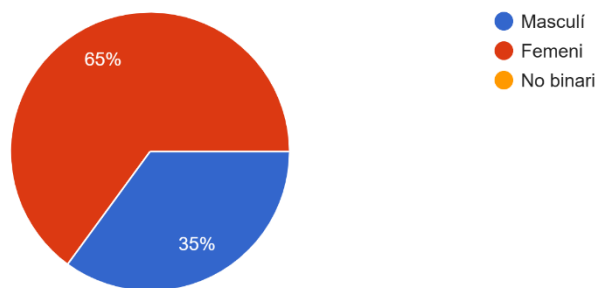
117 respuestas

El municipi amb més respostes amb diferència ha estat la capital de comarca, la Seu d'Urgell (44%). En segon lloc, ha estat Montferrer i Castellbó (12%) i en tercer lloc, Peramola (8,5%). Després, els segueixen Ribera d'Urgellet (8,5), Valls de Valira (8,5%), Alàs i Cerc (6%) i amb menor participació la resta. Tanmateix, hi ha 8 municipis que no han registrat cap resposta: Arsèguel, Bassella, Cabó, Cava, Fígols i Alinyà, Josa i Tuixent, Pont de Bar i Valls d'Aguilar.

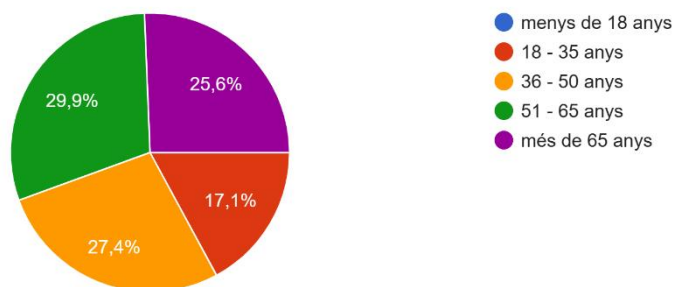
Respecte al gènere, la participació ha estat la següent:

Gènere
117 respuestas

I respecte la edat, la següent:

Edat
117 respuestas

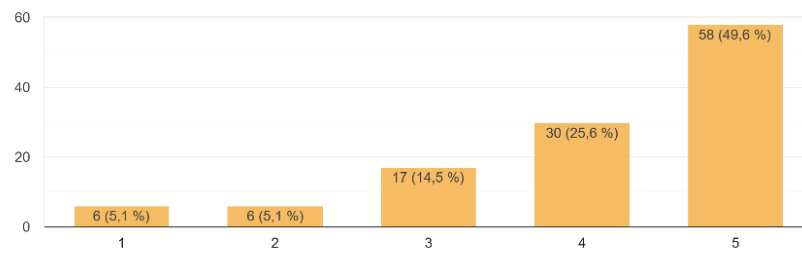
5.3.2. La soledat no desitjada

D'entrada s'avalua el coneixement i la consciència que té la població sobre la problemàtica de la soledat no volguda, a través d'una eina metodològica molt emprada en l'avaluació de l'opinió i l'actitud de les persones en estudis socials; l'escala Likert. Les persones responen en funció del nivell d'acord o desacord, davant d'afirmacions sobre la problemàtica.

S'ha optat per presentar el concepte soledat sense especificar en si és volguda o no, per evitar confusions i mal entesos sobre aquest concepte. A continuació es mostra l'anàlisi de les quatre preguntes que avaluen aquest ítem:

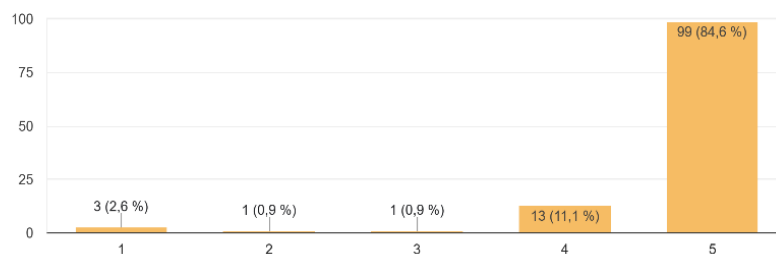
En general, les persones estan d'acord en que hi ha una problemàtica respecte a la soledat de les persones grans a la comarca de l'Alt Urgell. El 49,6% creu que hi ha persones amb situació de soledat en el seu municipi.

1. Hi ha persones grans al vostre municipi que viuen situacions de soledat.
117 respuestas

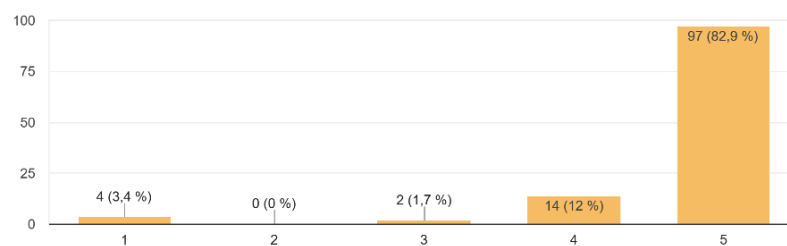
Seguint, un 84,6% està totalment d'acord en que aquestes situacions s'han d'atendre.

2. És necessari atendre la soledat de les persones grans.
117 respuestas

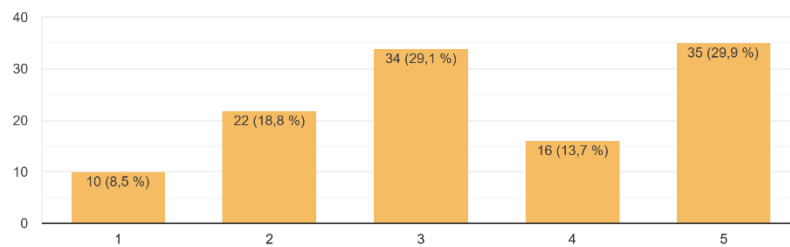
Respecte a si la soledat afecta al benestar de les persones grans 111 persones respecte les 117 totals, expressen estar-hi d'acord.

3. La soledat de les persones grans afecta el seu benestar.
117 respuestas

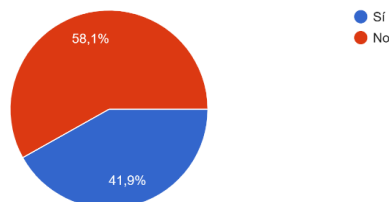
Pel que fa a la sensibilització en identificar situacions de vulnerabilitat en persones grans, hi ha diversitat d'opinió. Un 29,1% no està segur si és fàcil o no identificar aquestes situacions. No obstant, hi ha més persones en acord que en desacord, en què és fàcil la detecció de vulnerabilitats relacionades amb la gent gran.

4. És fàcil identificar situacions de vulnerabilitat (dificultats de mobilitat, caigudes, estafes...) en persones grans que viuen soles.
117 respuestas

Finalment, quant a l'opinió sobre la consciència veïnal, un 58,1% creu que els veïns i veïnes no són conscients de les necessitats de les persones grans en situació de soledat. A diferència d'un 41,9% que creu que sí.

8. Creus que els veïns i veïnes són conscients de les necessitats de les persones grans en situació de soledat?
117 respuestas

5.3.3. Participació comunitària i coneixement de l'entorn

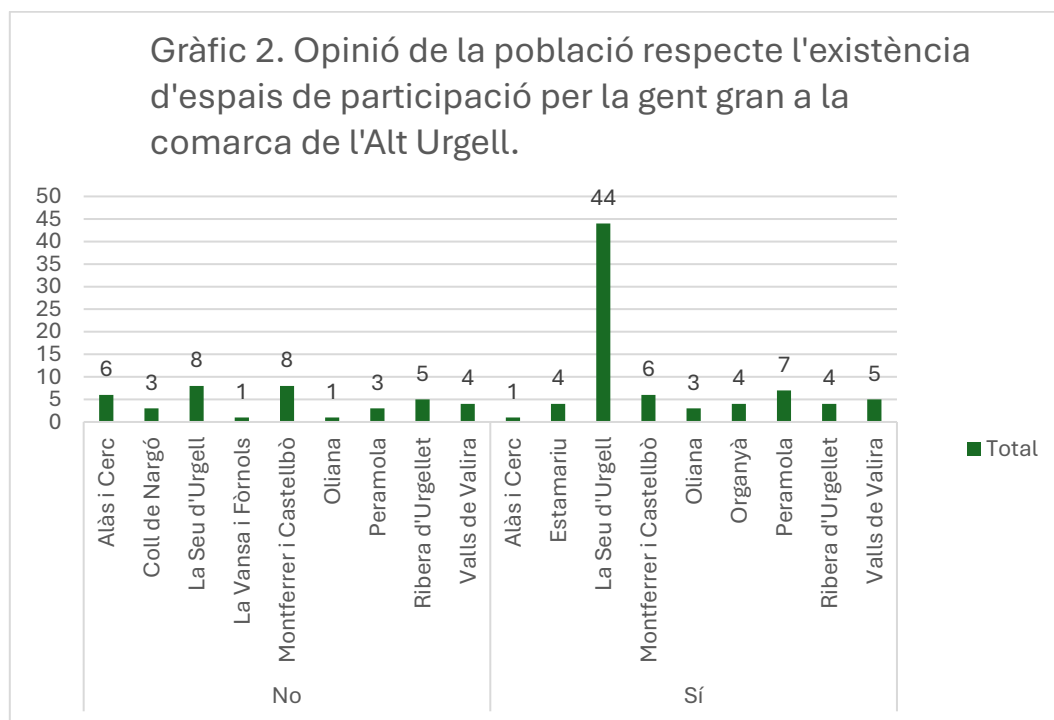
D'entrada de les 117 persones que han respòs el qüestionari un 35% (41 persones) participen en espais associatius i/o fent serveis voluntaris a la comunitat.

Cal destacar, participació en l'associació de dones i confrades, l'esplai de gent gran, en iniciatives contra la violència de gènere, en diverses entitats esportives, de caça, teatre, bombers voluntaris, etc.

Així mateix, seguint la mateixa línia, un 36,8% participa en activitats municipals i veïnals com pot ser pilates, ioga, ball, microgimnàsia, tallers de mòbils per gent gran, caramelles, pintura, fang, etc.

La participació comunitària va molt lligada al coneixement de l'entorn, ja que aquest et proporciona la informació de quins recursos disposa la comunitat, per a poder crear vincles i enfortir la xarxa veïnal.

Per un costat, un 66, 7% de les persones enquestades creu que hi ha activitats on les persones grans puguin participar i relacionar-se al seu municipi. No obstant, si ens fixem en la resposta segons el municipi al gràfic 2, ens trobem que a la capital hi ha el major nombre de afirmacions al respecte. La resta de municipis valora més que no, tot i estar molt igualat.

Aquestes son algunes de les activitats que troben a faltar les persones enquestades:

- *“Activitats on es puguin relacionar gent de diferents edats.”*
- *“Cursos, associacions...”*
- *“Més coneixement i suport a les necessitats de les persones.”*
- *“Activitats de memòria. Tenir més espais per parlar amb altres dones grans.”*
- *“El transport per poder anar-hi.”*
- *“Activitats per gent gran dependent.”*
- *“Un casal social recreatiu que sigui obert a tothom, amb personal qualificat per fer tallers que ajudin a nivell personal i cognitiu.”*
- *“Entitats compromeses amb la gent gran.”*

- *“Transport per la gent que viu als pobles, personalitzat.”*
- *“Activitats fora casals d'avis.”*
- *“Més activitats per la gent gran amb compromís i constància.”*
- *“Mes oferta d'aquestes activitats.”*
- *“Un lloc diari de trobada diària que no sigui el Bar.”*
- *“Activitats diverses.”*
- *“Cursos xerrades, activitats lúdiques i recreatives que estessin subvencionades i dinamitzades per algun professional extern que podria fer diverses nuclis de la comarca.”*
- *“Casals, tallers aprop d'on viuen els ciutadans....ara per ara tot és lluny i cal tenir cotxe.”*
- *“Més activitats intergeneracionals.”*
- *“Mes activitats socials que ajudin a cohesionar les relacions entre veïns de nuclis aïllats i que siguin informades puntualment a aquests nuclis que no formen part dels pobles principals.”*
- *“Espais com la participació de la gent gran a les escoles.”*
- *“Activitats o tallers on aquestes persones es sentin útils.”*
- *“Un espai obert amb un dinamitzador unes hores al dia als dos pobles grans del municipi.”*
- *“Activitats inclusives per a totes les persones grans, mes difusió d'aquestes activitats, un casal amb animador, proposar activitats que després puguin ser autogestionades.”*
- *“Llocs per a què t'expliquin coses, teatre.”*
- *“Activitats dirigides a les persones grans que no poden conduir i per tant, no poden arribar a les activitats estàndard dels nuclis del municipi.”*

Quant a entorns i espais de socialització, un 73,5% coneix algun espai o servei al seu municipi on les persones grans puguin participar. Alguns exemples en son:

- *“Local social”*
- *“Centre cívic”*
- *“Casal de jubilats”*
- *“Esplai de gent gran”*

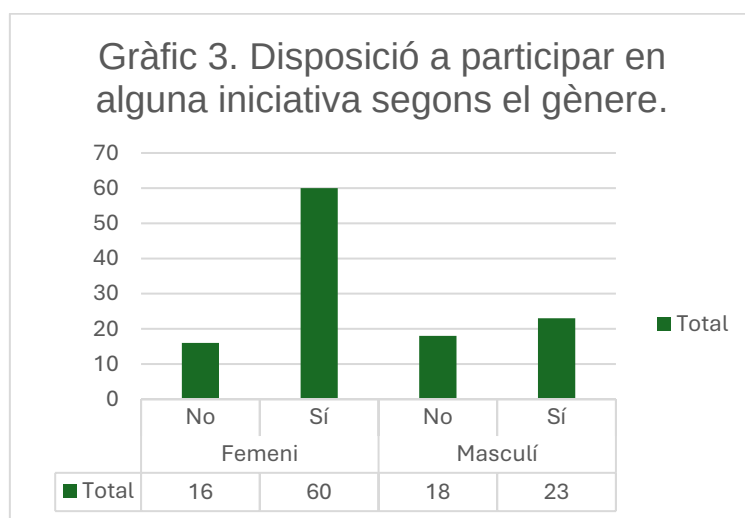
Sembla ser que a l'Alt Urgell es disposa d'espais on la gent gran pot trobar-se, no obstant, cal assenyalar que molt sovint aquests espais no s'utilitzen (caldrà investigar el perquè):

“Cada municipi te els seu local social, no es fa servir com a lloc diari de connexió.”

Finalment, hem analitzat la disposició a participar en iniciatives destinades a millorar el benestar de les persones grans en situació de soledat i el resultat ha estat la següent: Un 70,9% afirma que li agradaria participar en iniciatives proposades, aquests en son alguns exemples:

- *“Si es fes una cooperativa m'agradaria formar-ne part”*
- *“Fer cafè i xarrar puc oferir”*
- *“M'agradaria però no tinc ningú que em porti. Faig deures a casa.”*
- *“M'agradaria voluntariat acompanyant emocionalment a gent gran del sociosanitari per exemple.”*

Si ens fixem en les diferències de gènere trobem que segons les persones enquestades, les dones presenten més disposició a col·laborar que els homes. Tot i que, en general la disposició supera en més d'un 50% el no: un 79% de les dones enquestades afirma que li agradaria participar en les iniciatives i un 56% dels homes enquestats també (Gràfic 3).

5.3.4. Iniciatives per a les persones grans amb situació de soledat

Cal destacar, que un 98,3% de les persones enquestades creu important que hi hagi iniciatives destinades a actuar davant les necessitats de les persones grans en situació de soledat.

Per una banda, s'avalua la iniciativa o predisposició personal a abordar la soledat en persones grans a través de preguntar, com s'actuariaria en el cas que es presentés una situació de vulnerabilitat en el seu dia a dia:

Ens trobem que el 97,4% de les persones enquestades faria alguna cosa al respecte si identifiqués una persona gran amb una situació de vulnerabilitat. Aquests en són alguns exemples de les iniciatives:

- *“Preguntaria si necessita ajuda.”*
- *“Obrir-li les portes de casa meva, sempre.”*
- *“Intentar buscar una solució.”*
- *“Comentar-ho a l'Ajuntament o a l'assistent social.”*
- *“Avisar a serveis socials de l'Ajuntament.”*
- *“Donar a conèixer a l'òrgan competent la situació, i ajudar personalment si puc i vol.”*
- *“Ajudar-la amb el vehicle si cal, compres o a casa....”*
- *“No sabia on acudir.”*

Per altra banda, quan s'avalua si es coneix alguna iniciativa propera, per exemple veïns o veïnes que tenen cura de persones en situació de soledat, un 76,9% no coneix cap iniciativa. No obstant, un 23,1% expressa conèixer-ne alguna, com per exemple:

- *“La meva veïna sempre em diu que puc trucar-li la porta si necessito res.”*
- *“Dos veïnes sempre es preocupen per mi.”*
- *“Comprar, companyia, portar-li menjar cuinat”*
- *“Els que conec, son ajudes personals entre veí i persona en situació de necessitat o soledat.”*
- *“Anar a caminar tots plegats”*
- *“Al barri ens coneixem tots i sabem que hi ha gent gran que viu sola, et fixes si obren les persianes, xarres amb ells quan et trobes al carrer, preguntes si necessiten res.”*
- *“La meva veïna sempre em porta a tot arreu ja que no tinc cotxe i entre tots ens preocupem molt dels altres”*

Per últim, quant a propostes per abordar la soledat en persones grans, un 64,1% afirma tenir iniciatives. Aquestes en són algunes de elles:

- *“La meua veïna sempre em diu que puc trucar-li la porta si necessito res.”*
- *“Persones que fan la compra a aquestes persones.”*
- *“Comprar, companyia, portar-li cuinat.”*
- *“Portar medicaments, fer la compra, etc.”*
- *“Les que jo sécobren per ajudar i fer tasques.”*
- *“Al barri ens coneixem tots i sabem que hi ha gent gran que viu sola, et fixes si obren les persianes, xarres amb ells quan et trobes al carrer, preguntes si necessiten res.”*
- *“Anar a caminar tots plegats.”*
- *“Tallers acompanyament avis i adolescents”*
- *“Voluntarios y casas de convivencia compartida”*
- *“Voluntariat d'acompanyament”*
- *“Tenir un espai aprop on es facin activitats adequades per a la gent gran i que a demés els permeti socialitzar ...”*
- *“M'agradaria fer voluntariat (persona gran que fou que voluntariat d'elles a altres persones que ho necessitin).”*
- *“Grups d'atenció veïnal”*
- *“Crear horts comunitaris al poble que siguin punt de trobada a la vegada, perquè molta gent gran de poble avui en dia no té hort a casa i són coses que omplen molt i que han fet tota la seva vida”*
- *“Que tingui un transport per baixar a la Seu per visitar als seus amics comprar etc.”*
- *“Cooperatives de gent gran o millor intergeneracionals, amb espais comuns i privats, amb ajuda mútua de la comunitat”*
- *“Voluntariat de persones, reunions de persones grans via les seves cuidadores...”*
- *“Fer cafè amb altres dones per explicar cada una la seva”*

- *“Voluntariat en dinamitzar activitats dirigides als locals socials o casals dels pobles”*
- *“El transport és un dels hàndicaps més importants per a que la gent gran pugui accedir a activitats. Hi hauria d’haver una xarxa de voluntariat per a donar resposta a les necessitats de la gent gran.”*
- *“Fer cafè i xarrar puc oferir”*
- *“Si es fes una cooperativa m’agradaria formar-ne part”*

5.4. ENTREVISTA SEMIESTRUCTURADA

L’entrevista semiestructurada ens ha servit per recollir informació i l’opinió per part de agents professionals i referents ciutadans i ciutadanes, d’una manera més profunda. Per tal d’obtenir una mostra representativa, s’ha optat per entrevistar diversos àmbits i perfils, en diferents municipis d’influència (annex III).

5.4.1 Bloc I. Activitat del recurs

Les entrevistes s’han classificat segons quatre àmbits per preservar l’anonimat, i alhora mantenir un anàlisi efectiu. Així doncs, s’ha recollit i classificat la informació en aquests diferents àmbits:

Àmbit sociosanitari; treball social en l’àmbit de salut, medicina primària, infermeria, psicologia comunitària, farmàcia, etc.

Administració pública; alcaldies i regidories, atenció ciutadana, persones tècniques administratives vinculades a la gent gran, etc.

Serveis socials i comunitaris; serveis socials bàsics (treball social i coordinació), entitats del tercer sector, casals d’avis, associacions de jubilats i altres, etc.

Comerç i restauració; bars, restaurants, forns i pastisseries, supermercats, botigues referents a la comunitat, llibreries, etc.

5.4.2 Bloc II. Relació amb el col·lectiu específic

La participació en els serveis i les activitats dels recursos entrevistats és generalment molt alta. No obstant, la participació es veu afectada depenent d’on estigui ubicat el recurs dins el municipi, la majoria de professionals i persones ciutadanes creuen que

una de les principals variables és l'accessibilitat. Així mateix, també s'observa aquesta tendència en relació als municipis més allunyats que depenen de recursos bàsics d'altres municipis.

Alguns comentaris al respecte han estat:

"Molt alta. La gent arriba al servei a través del boca a boca, veïns i alguns per les publicacions que fem al facebook."
(Entrevista 1, annex III)

"Quan es fan esdeveniments la participació és molt alta. Per exemple, abans per Sant Jordi es convidava als jubilats per anar a explicar les tradicions del poble al col·legi rural del municipi. Ara s'ha deixat de fer perquè la gent gran s'ha fet més gran i no pot agafar el cotxe."
(Entrevista 2, annex III)

5.4.3 Bloc III. Dificultats i oportunitats del treball amb les persones grans

D'entrada la majoria de les persones entrevistades coincideixen en que hi ha una sèrie de barreres que dificulten el treball i l'accés als serveis de les persones grans.

Per una banda, la gent gran que viu a la comarca es topa amb **barreres arquitectòniques**, com poden ser des de pendents molt empinades als carrers del poble, fins la falta d'ascensors, rampes i baranes en llocs clau. També, es comenta que no es té en compte la ubicació dels bancs (per asseure's a fer petar la xarrada o quan estan cansats de caminar), les voreres, la inclinació dels passos de zebra, etc.

Tot seguit, també hi ha diverses **barreres geogràfiques i de mobilitat** que dificulten l'accés als recursos de la comunitat. La majoria de persones entrevistades coincideix en què el transport públic i a demanda del que disposa la comarca és insuficient, i que alguns recursos estan ubicats en zones poc cèntriques i/o centralitzats a la capital de comarca, al segon municipi més poblat i als caps dels municipis. Els centres d'atenció primària estan molt allunyats i la inexistència de transport en municipis allunyats, la freqüència, l'adaptació horària i el cost són dificultats per accedir-hi. El mateix passa amb la major part d'activitats que s'ofereixen per la gent gran a la comarca. En conclusió,

els recursos estan molt centralitzats i es creu, no tenir en compte les dificultats de mobilitat persones grans que viuen a comarca.

Pel que fa a les **barreres digitals**, hi ha alguns professionals que expressen tenir dificultats a l'hora d'inscriure les persones grans a les activitats municipals. Així mateix, persones ciutadanes entrevistades expressen que als pobles hi ha bancs que han tancat o directament son inexistents, i això dificulta que les persones grans puguin treure diners.

Finalment, cal assenyalar el valor que es dona a les **barreres psicològiques** derivades de la soledat que afecten a les persones grans alhora de vincular-se i participar en activitats. També, s'ha comentat que les persones grans en general tenen vergonya de demanar ajuda i normalment les dones estan més disposades a participar en projectes encarats a abordar la soledat.

Alguns comentaris al respecte han estat:

*"La realitat és que no es veu a simple vista i la gent que ve caminant dels altres pobles ha de **creuar la rotonda i la carretera principal per arribar al servei.**"*
(Entrevista 3, annex III)

*"Abans eren les persones grans, qui organitzava les activitats culturals del poble, qui feia la coca i la xocolata als esdeveniments. Però ara aquesta gent s'ha fet molt gran i té molta **dificultat de mobilitat pel tema transport**, també es tanquen molt a casa i no volen sortir."*
(Entrevista 5, annex III)

*"La gent gran que ja es activa, va a les activitats que s'ofereixen, però **la gent gran amb problemes de salut i amb afectacions a la salut a causa de la soledat, es difícil de convencer i accedir a que participin activament a les activitats.**"* (Entrevista 4, annex III)

*"En el nostre cas una de les problemàtiques més grans, és totes les **dificultats relacionades amb el procés d'inscripció.** Aquest procés generalment sempre acaba sent realitzat per un familiar o amb l'assistència del personal de l'ajuntament."*
(Entrevista 6, annex III)

Respecte a les oportunitats i avantatges; les persones entrevistades també coincideixen en característiques com, per exemple, el compromís, la responsabilitat, la gratitud i les ganes d'aprendre. Així com, la consciència en el comerç de proximitat i en aprofitar els recursos del poble. Per últim, també es té en compte la gent gran recent jubilada i molt activa com a oportunitat de treball.

Així ho expliquen algunes persones entrevistades:

*"Un dels principals avantatges de fer activitats amb gent gran, en comparació amb altres franges d'edat és **el compromís i el nivell d'assistència a les activitats**."* (Entrevista 6, annex III)

*"Hi comença haver molta gent gran "jove", d'uns **60 anys jubilada i molt activa** (...). És una avantatge perquè la podem aprofitar per proposar que dinamitzin activitats i ajudin a fer que tots puguin participar."* (Entrevista 5, annex III)

"La implicació de les persones grans és més alta i alguna vegada es crea vincles entre elles dins d'un grup." (Entrevista 8, annex III)

*"Que els veïns **prefereixen venir al servei del municipi**, (...) d'aquesta manera coneix més les situacions de cada un."* (Entrevista 8, annex III)

5.4.4 Bloc IV. Mecanismes de detecció i protocols de soledat no volguda

D'entrada, no hi ha cap protocol específic per part de cap recurs entrevistat per abordar la problemàtica de la soledat no volguda amb persones grans. No obstant, hi ha algun protocol preventiu genèric dirigit a fer un seguiment anual de les persones grans per part d'àmbits com Salut i Serveis Socials. Cal esmentar, que la majoria de recursos utilitzen els seu mètodes informals per a abordar certes problemàtiques relacionades amb la soledat no volguda. Aquests mètodes solen ser coordinacions amb persones referents a recursos i serveis que poden intervenir i ajudar en el que sigui oportú.

Pel que fa als mecanismes de detecció, majoritàriament son els mateixos per totes les persones entrevistades. No obstant, si s'ofereix un servei molt específic, la manera de detectar pot variar, sobretot segons l'àmbit. Generalment, les persones entrevistades coincideixen en que és fàcil detectar a una persona que pugui estar patint soledat no desitjada. Per una banda, hi ha persones grans que accedeixen a serveis bàsics sense anar acompanyats per a persones properes i per les seves condicions haurien d'anar-hi. També, comenten que sovint pots intuir que la persona se senti sola, si coneixen persones que se'ls mor un familiar i saben de bona mà que era l'únic familiar proper.

Aquests en son alguns exemples:

"Quan t'adones que **no pot recórrer a ningú per fer un tràmit**
(ex: un formulari d'inscripció en línia)."
(Entrevista 7, annex III)

"Soc capaç de detectar-ho perquè **veig un canvi en el seu dia a dia**, ja no
ve la persona a comprar sinó que ve la cuidadora. Fàcil de detectar, és el
que veus, ara si no t'hi fixes o preguntes és més difícil."
(Entrevista 9, annex III)

5.4.5 Bloc V. Treball en xarxa

La xarxa de treball entre professionals i referents de la comunitat no ha estat massa positiva. Les coordinacions entre recursos i serveis, de manera formal, son molt escasses segons les persones entrevistades. Algunes persones entrevistades es queixen de que ho han de fer informalment per a poder oferir un bon servei i ajudar integralment a la persona. No obstant, també assenyalen que la coordinació informal no la fa tothom. Altrament, cal destacar que totes les persones entrevistades creuen oportú la coordinació i el treball en xarxa per a poder abordar aquesta problemàtica. Creuen que és una eina clau per a poder fer front a la soledat no volguda i oferir una bona atenció a les persones independentment de l'edat.

5.4.6 Bloc VI. Iniciatives i treball comunitari

En general, les persones entrevistades creuen que és totalment necessari el treball comunitari. No només per abordar la problemàtica de la soledat no volguda, sinó per poder teixir aquesta xarxa de suport mutu entre veïns i veïnes que tan s'ha perdut. També, la majoria creu que aquest treball s'està començant a dur a terme per recuperar la responsabilitat comunitària i veïnal, però que encara queda molta feina a fer. Altres, desconeixen si s'està duent a terme i algunes persones entrevistades creuen que no.

Pel que fa a les iniciatives proposades, hi ha força diversitat. En primer lloc, es coincideix en la demanda de més transport públic per moure's dins del municipi i cap a la capital de comarca. També, proposen utilitzar voluntariats per a facilitar el transport de veïns d'un mateix municipi.

En segon lloc, es valora com a important que tots els recursos estiguin informats dels serveis que ofereixen els altres recursos, per tal de poder facilitar la informació a les persones. Proposen que hi hagi una persona que es dediqui a mantenir informats a tots

els recursos, de tots els serveis que ofereixen altres recursos, d'activitats i esdeveniments.

En tercer lloc, una altra de les propostes més valorades ha estat la possibilitat d'atansar puntualment cada setmana alguns serveis als pobles més allunyats (per exemple, farmàcies i forns) i atansar les activitats als municipis o oferir transport per arribar a aquestes. Seguint aquesta línia, algunes persones entrevistades proposen que hi hagi una persona que es pugui atansar a casa de les persones que estiguin més soles de forma continuada.

En quart lloc, es demana poder mantenir ben equipats i dinamitzats els locals socials o cassals de jubilats dels pobles. Per últim, cal destacar com a important, incloure propostes on es preguntí directament a les persones grans què necessiten per a què puguin participar més en la comunitat, canviant els formats per arribar a la gent amb edats més avançades. I valorar la possibilitat de crear grups de suport per aquelles persones que ho necessitin.

*"S'hauria de poder fer **visites als pobles a cada casa de qui es pugui identificar com a risc i preguntar** com va, si necessiten res, etc.."*
(Entrevista 9, annex III)

*"Les seves amigues jubilades son molt actives i crec que voldrien participar en el projecte. Surten a caminar cada dia de bon matí i després fan l'esmorzà al Bar del poble. **Podrien ajuntar a més jubilats per a fer més activitats.**"*
(Entrevista 10, annex III)

*"Hi hauria d'haver una persona que fos **comunicadora de tots els serveis** que hi ha a la comarca."*
(Entrevista 4, annex III)

5.4.7 Bloc VII. Disposició a col·laborar

La disposició a col·laborar amb el projecte és molt alta, totes les persones entrevistades estan disposades a participar en la mesura del que puguin en les iniciatives que es proposin.

6. CONCLUSIONS

L'Alt Urgell presenta un **context rural i de muntanya**, tret que marca una sèrie de **característiques específiques que influeixen en l'accessibilitat als recursos essencials**. Respecte a l'anàlisi de les estadístiques anteriorment comentades, aquestes suggereixen un **elevat índex d'envelliment** que incrementa de manera moderada en el temps. Aquestes dues característiques evidencien la importància de tenir en compte el context alhora d'atendre les situacions de vulnerabilitat de les persones que viuen a l'Alt Urgell.

Pel que fa als recursos de major impacte en les persones grans, la capital de comarca cobreix la major part d'aquests. No obstant, **als municipis més allunyats es troben mancances en la majoria de recursos de caràcter essencial**. Cal assenyalar, que **el transport és un dels principals serveis referenciat com a molt important**, ja que possibilita una via d'accés a altres recursos essencials. Es destaca l'absència d'aquest en els municipis més allunyats, la freqüència i les línies de direcció com a insuficients, el cost i la falta d'adaptació, i les parades poc visibles al mig de la carretera principal. Pel que fa als espais de participació i trobada de la gent gran, **s'evidencia la necessitat de dinamització i manteniment de l'equipament d'aquests**.

En general, les persones que viuen a la comarca de l'Alt Urgell son conscients de la situació de soledat que viu o pot viure la gent gran a territori i creuen que s'ha d'abordar, afavorint una xarxa formal de suport. Tanmateix, observem una manca de sensibilitat en la identificació de necessitats de les persones grans en una part de la població. Així doncs, **es remarca la importància de dur a terme accions de sensibilització**.

Cal assenyalar, que les iniciatives i propostes recollides per abordar les situacions de soledat han estat diverses. Per una banda, **cal una millora en l'accés als recursos essencials i a les activitats comunitàries**, tant a nivell informatiu, com a nivell de desplaçament físic. I per altra banda, **es proposa reforçar la xarxa veïnal a partir de sistemes de voluntariat, creació de grups de suport i activitats intergeneracionals**. També, s'ha destacat tenir en compte les característiques associades al sobre envelliment, en termes d'inclusió, alhora de dur a terme activitats.

A tot això, la soledat no volguda és un sentiment subjectiu intrínsec de la persona, per tant, s'ha de tenir en compte el factor psicològic. És per això, que cal plantejar una intervenció de la problemàtica des d'una perspectiva holística i integral de la persona. Així doncs, per una banda, s'ha de **treballar per crear i reforçar vincles, amb les eines i els recursos comunitaris dels que disposa el territori**. I, per altra banda, **s'ha d'oferir una atenció personalitzada a les persones que ho necessitin i ho vulguin**.

7. BIBLIOGRAFIA

Adinberri Fundazioa. *Estrategia de Guipuzkoa ante las soledades* (2022-2026). Diputación Foral de Guipuzkoa.

Idescat (2023). Alt Urgell. El municipi en xifres (n.d.). [Www.idescat.cat](http://www.idescat.cat).
<https://www.idescat.cat/emex/?id=04&lang=es>

Idescat (2023). Indicadors demogràfics i del territori. Estructura per edats, envelliment i dependència. Catalunya. (n.d.). [Www.idescat.cat](http://www.idescat.cat).
<https://www.idescat.cat/pub/?id=inddt&n=915&lang=es>

Intress. (2023). *Diagnosi de la situació de la gent gran a la comarca de l'Alt Urgell*. Consorci d'Atenció a les persones de l'Alt Urgell.

Intress. (2023). *Pla d'envelliment quilòmetre zero a la comarca de l'Alt Urgell*. Consorci d'Atenció a les persones de l'Alt Urgell.

Mikton et al. (2021). *Advocacy Brief: Social isolation and loneliness among older people*.

ANNEXES

Annex I. Recursos de major impacte a la vida de persones grans

Àmbit	Entitat	Ubicació	Municipi d'influència
Salut	Urgències mèdiques	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Fundació Sant Hospital	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Centre d'atenció primària (CAP)	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Oliana	Oliana
	Consultori mèdic local	Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Oliana	Oliana
		Montferrer	Montferrer i Castellbó
		Pla de Sant Tirs	Ribera d'Urgellet
		Adrall	Ribera d'Urgellet
		Castellciutat	La Seu d'Urgell
		Bescaran	Valls de Valira
		Estamariu	Estamariu
		Noves de Segre	Valls d'Aguilar
		Arsèguel	Arsèguel
		Sorribes de la Vansa	La Vansa i Fòrnols
		Alàs	Alàs i Cerc
		Tuixén	Josa i Tuixén
	Farmàcia	Adrall	Ribera d'Urgellet
		Montferrer	Montferrer i Castellbó
		Coll de Nargó	Coll de Nargó

		Organyà	Organyà
		La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Oliana	Oliana
	Residència geriàtrica	La Seu d'Urgell	Comarcal
		Oliana	Comarcal
	Centre de dia	La Seu d'Urgell	Comarcal
		Oliana	Comarcal
	Podologia	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Oliana	Oliana
	Sociosanitari	La Seu d'Urgell	Comarcal
Oci i cultura	Casal de gent gran	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Organyà	Organyà
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Oliana	Oliana
	Centre Cívic	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Tragó	Peramola
	Associació de gent gran	Coll de Nargó	Coll de Nargó
	Espai la Vansa	Sorribes de la Vansa	La Vansa i Fòrnols
	Local social	Tots els municipis disposen de local social en la majoria de pobles	Tots els municipis disposen de local social en la majoria de pobles
	Servei d'activitats municipals		Tots els municipis ofereixen activitats municipals
	Associació dones	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
	Associació teatre	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Montferrer	Montferrer i Castellbó
	Escola de teatre	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Biblioteca /espai d'estudi	La Seu d'Urgell	Comarcal
		Oliana Montferrer	Oliana Montferrer i Castellbó
	Cinema o teatre	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell

Activitat física	Gimnàs	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Montferrer	Montferrer i Castellbó
	Zona esportiva	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Peramola	Peramola
		Castellbó	Montferrer i Castellbó
		Aravell	Montferrer i Castellbó
		Alàs	Alàs i Cerc
		Oliana	Oliana
	Zona verda	Tots	Comarcal
	Servei d'activitats municipals	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Oliana	Oliana
		Montferrer	Montferrer i Castellbó
		Estamariu	Estamariu
		Sorribes de la Vansa	La Vansa i Fòrnols
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
Serveis comunitaris	Caixer automàtic i banc	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Organyà	Organyà
		Oliana	Oliana
	Caixer automàtic	Coll de Nargó	Coll de Nargó
	Creu roja	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Càritas	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Fundació Privada Integra Pirineus	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Consorti d'atenció a les persones de l'Alt Urgell (CAPAU)	La Seu d'Urgell	Comarcal
Comerços	Forn de pa	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell

		Adrall	Ribera d'Urgellet
		Estamariu	Estamariu
		Organyà	Organyà
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Oliana	Oliana
	Carnisseria	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Organyà	Organyà
		Oliana	Oliana
		Peramola	Peramola
		Montferrer	Montferrer i Castellbó
	Supermercat	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Montferrer	Montferrer i Castellbó
		Organyà	Organyà
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Oliana	Oliana
	Mercat setmanal	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Organyà	Organyà
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Oliana	Oliana
	Perruqueria i/o barberia	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Oliana	Oliana
		Organyà	Organyà
		Particulars en cases	Tots
	Gasolinera	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Oliana	Oliana
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
	Correus	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Oliana	Oliana
Restauració	Bar i Restaurant	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Montferrer	Montferrer i Castellbó
		Castellbó	Montferrer i Castellbó
		Sant Joan de l'Erm	Montferrer i Castellbó

		Aravell	Montferrer i Castellbó
		Anserall	Valls de Valira
		Adrall	Ribera d'Urgellet
		Pla de Sant Tirs	Ribera d'Urgellet
		Arfa	Ribera d'Urgellet
		Alinyà	Cal Celso
		Estamariu	Estamariu
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Arsèguel	Arsèguel
		Cabó	Cabó
		Tuixén	Josa i Tuixén
		Peramola	Peramola
		Ardaix	Pont de Bar
		Oliana	Oliana
		Calbinyà	Valls de Valira
		Fòrnols	La Vansa i Fòrnols
		Barri Sant Pere	Valls de Valira
		Ogern	Bassella
	Bar	Castellciutat	La Seu d'Urgell
		Josa de Cadí	Josa i Tuixén
Seguretat	Mossos d'esquadra	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Polícia local	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
	Guardia Civil	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Polícia Nacional	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Bombers	La Seu d'Urgell	Comarcal
		Montferrer	Montferrer i Castellbó

		Oliana	Oliana
		Organyà	Organyà
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
Serveis religiosos	Església	Tots	Comarcal
	Cementiri	Tots	municipals
	Funerària	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
		Organyà	Organyà
		Coll de Nargó	Coll de Nargó
		Oliana	Oliana
	Parròquia	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell
Formació	Punt Òmnia	La Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell i Comarcals
	Escola d'adults	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Escola d'idiomes	La Seu d'Urgell	Comarcal
	Centre Empresarial i Tecnològic de l'Alt Pirineu	La Seu d'Urgell	Comarcal

Projecte VINCLES. Ens ajudes a millorar la detecció de la soledat no volguda en persones grans del teu municipi?

📢!! Des del Consorci d'Atenció a les Persones de l'Alt Urgell (CAPAU) amb la Fundació iSocial i la col·laboració de la Fundació Privada Integra Pirineus, hem iniciat un projecte anomenat Vincles Alt Pirineu i Aran.

🟡 VINCLES és un projecte comunitari, que té com a objectiu la detecció i prevenció de situacions de soledat no desitjada* en la gent gran de l'Alt Urgell, a través de la comunitat i els seus recursos.

Estem fent un estudi previ per a recollir informació dels recursos comunitaris existents al nostre territori.

Ens seria de gran ajuda comptar amb el teu coneixement!

Així doncs, demanem la teva participació a través d'aquest qüestionari anònim de 13 preguntes de resposta ràpida.

*Entenem per situació de soledat no desitjada, quan una persona se sent sola i aïllada de la societat.

* Indica que la pregunta es obligatoria

1. Resideixes o treballes a la comarca de l'Alt Urgell? *

Marca solo un óvalo.

☐ Sí

☐ No

Salta a la secció 4 (MOLTES GRÀCIES PER LA TEVA PARTICIPACIÓ!)

2. **Perfil ***

Marca solo un óvalo.

- ☐ Professional que treballa directament amb gent gran
- ☐ Ciutadà/na

3. **Àmbit (en cas de que sigui un perfil professional)**

Marca solo un óvalo.

- ☐ Salut
- ☐ Educació
- ☐ Social
- ☐ Polític
- ☐ Religios
- ☐ Serveis (comerç, restauració, transports...)
- ☐ Altres

4. **A quin municipi vius? ***

Marca solo un óvalo.

- ☐ Alàs i Cerc
- ☐ Arsèguel
- ☐ Bassella
- ☐ Cabó
- ☐ Cava
- ☐ Coll de Nargó
- ☐ Estamariu
- ☐ Figols i Alinyà
- ☐ Josa i Tuixent
- ☐ La Seu d'Urgell
- ☐ Montferrer i Castellbó
- ☐ Ollana
- ☐ Organyà
- ☐ Peramola
- ☐ Pont de Bar
- ☐ Ribera d'Urgellet
- ☐ Valls d'Aguilar
- ☐ Valls de Valira
- ☐ La Vansa i Fòmols

5. **Gènere ***

Marca solo un óvalo.

- ☐ Masculí
- ☐ Femeni
- ☐ No binari
-

6. **Edat ***

Marca solo un óvalo.

- ☐ menys de 18 anys
- ☐ 18 - 35 anys
- ☐ 36 - 50 anys
- ☐ 51 - 65 anys
- ☐ més de 65 anys

7. **Participes en alguna entitat social, servei o associació, per exemple casal d'avis, associació de caça...? ***

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí
- ☐ No

8. **Quina?**

QÜESTIONARI

Quina és la teva opinió en relació a les següents qüestions?

9. **1. Hi ha persones grans al vostre municipi que viuen situacions de soledat. ***

Marca solo un óvalo.

	1	2	3	4	5
Tota	☐	☐	☐	☐	☐
Totalment d'acord					

10. **2. És necessari atendre la soledat de les persones grans.** *

Marca solo un óvalo.

	1	2	3	4	5	
Tota	☐	☐	☐	☐	☐	Totalment d'acord

11. **3. La soledat de les persones grans afecta el seu benestar.** *

Marca solo un óvalo.

	1	2	3	4	5	
Tota	☐	☐	☐	☐	☐	Totalment d'acord

12. **4. És fàcil identificar situacions de vulnerabilitat (dificultats de mobilitat, caigudes, estafes...) en persones grans que viuen soles.** *

Marca solo un óvalo.

	1	2	3	4	5	
Tota	☐	☐	☐	☐	☐	Totalment d'acord

13. **5. Creus que hi ha activitats on les persones grans puguin participar i relacionar-se al teu municipi?** *

Marca solo un óvalo.

☐ Sí

☐ No

14. **Què trobes a faltar?**

15. **6. Si en alguna ocasió identifiqués que alguna persona gran es troba en una situació de vulnerabilitat, faries alguna cosa?** *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí
☐ No

16. **Què faries?** *

17. **7. Consideres important que hi hagin iniciatives destinades a actuar davant les necessitats de les persones grans en situació de soledat?** *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí
☐ No

18. **8. Creus que els veïns i veïnes són conscients de les necessitats de les persones grans en situació de soledat?** *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí
☐ No

19. **9. Coneixes alguna iniciativa propera, per exemple veïns o veïnes que tenen cura de persones grans en situació de soledat?** *

Marca solo un óvalo.

☐ Sí

☐ No

20. **Quina o quines?**

21. **10. Has participat o participes en alguna activitat comunitària, veïnal o associativa al municipi, per exemple pilates, dansa, pintura, memòria...?** *

Marca solo un óvalo.

☐ Sí

☐ No

22. **En quina o quines?**

23. **11. S'ofereix un espai o servei al teu municipi on les persones grans puguin participar, per exemple centre cívic o local social?** *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí
- ☐ No

24. **Quin?**

25. **12. Se t'acut alguna iniciativa per abordar les situacions de soledat de les persones grans, per exemple voluntariat d'acompanyament a persones grans, compartir pis/casa...?** *

Marca solo un óvalo.

- ☐ Sí
- ☐ No

26. **Quina?**

27. 13. T'agradaria participar en alguna iniciativa destinada a millorar el *
benestar de persones grans en situació de soledat no volguda?

Marca solo un óvalo.

☐ Sí

☐ No

28. Observacions o comentaris:

MOLTES GRÀCIES PER LA TEVA PARTICIPACIÓ!

Per a demanar informació sobre el projecte o participar, aquí us deixem el correu electrònic de la persona referent del projecte: ap@integrapirineus.com

COORDINEN

Fundació
iSocial
Innovació en l'acció social

PROMOTORS

COL·LABORADORS

Annex III. Taula de persones entrevistades

Número d'entrevista	Perfil	Àmbit	Sexe	Franja d'edat	Municipi d'incidència
Entrevista 1	Professional	Servei comunitari	Femení	De 36 a 64 anys	La Seu d'urgell i comarcal
Entrevista 2	Persona ciutadana	Administració	Femení	De 36 a 64 anys	Montferrer i Castellbó
Entrevista 3	Persona ciutadana	Sociosanitari	Femení	De 36 a 64 anys	Ribera d'Urgellet
Entrevista 4	Persona ciutadana	Administració	Femení	De 36 a 64 anys	Comarcal
Entrevista 5	Persona ciutadana	Administració	Masculí	De 36 a 64 anys	Montferrer i Castellbó
Entrevista 6	Persona ciutadana	Servei comunitari	Masculí	De 19 a 35 anys	La Seu d'urgell
Entrevista 7	Professional	Sociosanitari	Femení	De 19 a 35 anys	La Seu d'urgell i comarcal
Entrevista 8	Persona ciutadana	Sociosanitari	Masculí	De 36 a 64 anys	Montferrer i Castellbó
Entrevista 9	Persona ciutadana	Comerços	Femení	De 36 a 64 anys	Coll de Nargó
Entrevista 10	Persona ciutadana	Servei comunitari	Femení	Més de 65 anys	Coll de Nargó
Entrevista 11	Persona ciutadana	Sociosanitari	Femení	De 36 a 64 anys	Coll de Nargó
Entrevista 12	Persona ciutadana	Comerços	Femení	De 36 a 64 anys	Montferrer i Castellbó
Entrevista 13	Persona ciutadana	Servei comunitari	Masculí	De 36 a 64 anys	Oliana
Entrevista 14	Professional	Sociosanitari	Femení	De 36 a 64 anys	La Seu d'Urgell
Entrevista 15	Professional	Sociosanitari	Masculí	De 36 a 64 anys	La Seu d'Urgell i Comarcal
Entrevista 16	Professional	Sociosanitari	Femení	De 36 a 64 anys	Comarcal
Entrevista 17	Persona ciutadana	Servei comunitari	Masculí	De 36 a 64 anys	Montferrer i Castellbó
Entrevista 18	Professional	Servei comunitari	Femení	De 36 a 64 anys	Comarcal
Entrevista 19	Professional	Servei comunitari	Femení	De 36 a 64 anys	Comarcal
Entrevista 20	Persona ciutadana	Administració	Masculí	Més de 65 anys	Alàs i Cerc